

STRATEGISCH PLAN BIOLOGISCHE LANDBOUW 2013-2017

Vlaamse overheid | Beleidsdomein Landbouw en Visserij

STRATEGISCH PLAN BIOLOGISCHE LANDBOUW 2013-2017

Entiteit: Departement Landbouw en Visserij

Afdeling: Duurzame Landbouwontwikkeling

Dit strategisch plan kwam tot stand met medewerking van:

Ignace Deroo (Boerenbond), Joris Van Olmen (Boerenbond), Lieve Vercauteren (BioForum), Kurt Sannen (BioForum), Guy De Praetere (Algemeen Boerensyndicaat), Kristien Soete (VLAM), Claire Bosch (Fevia Vlaanderen), Tim Lammens (Comeos Vlaanderen), Lieven Delanote (Inagro), Lieve De Cock (NOBL, ILVO), Carmen Landuyt (CCBT), Esmeralda Borgo (BioForum), An Jamart (BioForum), Koen D'Hoore (Landwijzer), Jan Vannoppen (Velt), Wim Moyaert (Vlaams Agrarisch Centrum), Sofie Hoste (omschakelconsulent), Paul Verbeke (ketenmanager), Dirk Van Gijsegem, Eva Van Buggenhout, Vincent Samborski (afdeling Monitoring en Studie), Marcel de Jong, Elfi Lardon, Vanessa De Raedt, Małgorzata Verleyen Szulc, Jean-Luc Lamont, Maayke Keymeulen, Marie Verhassel, Johan Verstrynge (afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling), Joris Relaes (kabinet minister-president Kris Peeters)

Eindredactie: Marie Verhassel

Datum: 14/01/2013

COLOFON

Samenstelling

Entiteit: Departement Landbouw en Visserij

Afdeling: Duurzame Landbouwontwikkeling

Verantwoordelijke uitgever

Jules van Liefveringe, secretaris-generaal Departement Landbouw en Visserij

Depotnummer

D/2012/3241/270

Lay-out

Seppe Bernar, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Organisatie en Strategisch Beleid

Druk

Vlaamse overheid

Beeldmateriaal

© Departement Landbouw en Visserij

Voor bijkomende exemplaren neemt u contact op met

Daisy Cooreman

Departement Landbouw en Visserij | afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling

Ellipsgebouw | Koning Albert II-laan 35, bus 40 | 1030 Brussel

Tel. 02 552 78 81 | Fax 02 552 78 71 | daisy.cooreman@lv.vlaanderen.be

Een digitale versie vindt u terug op

www.vlaanderen.be/landbouw/bio

INHOUD

VOORWOORD	2
SITUERING VAN DE BIOLOGISCHE LANDBOUW IN VLAANDEREN EN EUROPA	6
DE BASISPRINCIPES VAN DE BIOLOGISCHE PRODUCTIEMETHODE	9
WAT ZIJN DE AMBITIES EN DOELSTELLINGEN VAN HET STRATEGISCH PLAN?	10
DE STRUCTUUR ACHTER HET STRATEGISCH PLAN BIOLOGISCHE LANDBOUW	13
HOE WILLEN WE DE DOELSTELLINGEN BEREIKEN?	14
1 KERND OELSTELLINGEN	14
1.1 KERND OELSTELLING (KD) 1: DE GROEI IN DE BIOLOGISCHE PRODUCTIE WORDT SECTORGERICHT AANGEPAKT	14
1.1.1 Optimaliseren van de omschakelingsaanpak, omschakeling gericht vanuit de vraag van de afzetzijde	14
1.1.2 Ontwikkeling van bestaande biologische bedrijven	14
1.2 KERND OELSTELLING (KD) 2: OPTIMALISEREN VAN DE KETENWERKING DOOR HET VERGROTEN VAN DE KENNIS OVER DE KETEN EN VIA MARKTGESTUURDE AANPAK	15
1.2.1 Het genereren van kennis en cijfers inzake markt- en ketenontwikkeling	15
1.2.2 Initiatie van de nodige acties binnen de ketenwerking op basis van de gegenereerde kennis en aangestuurd vanuit de markt	15
1.2.3 Ingaan op vragen en acute noden uit de markt	15
1.3 KERND OELSTELLING (KD) 3: BIO ALS INCUBATOR VOOR VERDUURZAMING EN INNOVATIE	16
1.3.1 Een sterk beleid voeren ter ondersteuning van de biologische productie	16
1.3.2 Opvolging van biologische en horizontale wetgeving en beleid	16
1.3.3 Stimuleren van uitwisseling tussen bio en gangbaar en het ondersteunen van innovaties	17

2 ONDERSTEUNENDE DOELSTELLINGEN	17
2.1 ONDERSTEUNENDE DOELSTELLING (OD) 1: KENNISONTWIKKELING EN KENNISUITWISSELING IN FUNCTIE VAN EEN GROEI VAN DE BIOLOGISCHE LANDBOUW-EN VOEDINGSSECTOR	17
2.1.1 Ondersteuning van het biologisch onderzoek	18
2.1.2 Optimaliseren van de kennisuitwisseling via het Vlaams Bio Kennisnetwerk	19
2.1.3 Versterking van de Biobedrijfsnetwerken	19
2.1.4 Zorgen voor nauwe link tussen het Vlaamse Bio Kennisnetwerk en de erkende centra voor bedrijfsadvisering en individuele bedrijfsadviseurs biologische landbouw	19
2.1.5 Het inbedden van de biologische basisprincipes en productietechnieken in de onderscheiden niveaus van het landbouwonderwijs	20
2.2 ONDERSTEUNENDE DOELSTELLING (OD) 2: STIMULEREN VAN DE VRAAG VAN DE CONSUMENT EN SENSIBILISATIE VAN DE BURGER	21
2.2.1 Het aankoopgedrag beïnvloeden door communicatie en gerichte marketing	21
2.2.2 Het aankoopgedrag beïnvloeden door sensibilisering en educatie	21
UITVOERING VAN HET STRATEGISCH PLAN BIOLOGISCHE LANDBOUW	25
AFKORTINGEN	26
BRONNENLIJST	27

DE ONDERSCHRIJVERS

Vanuit een verdere verduurzaming van de Vlaamse landbouw engageren de onderschrijvers zich om zich de komende 5 jaar in te zetten als partner van de Vlaamse biologische landbouw en dit met het oog op een verdere ontwikkeling en versterking ervan. De ambities voor de biologische landbouwsector in 2017 zijn:

AMBITIE 1: duurzame kwalitatieve en kwantitatieve groei van de biologische landbouw in Vlaanderen en evenwichtige marktontwikkeling

AMBITIE 2: de voorbeeldfunctie van bio voor verduurzaming van landbouw en maatschappij optimaal ontwikkelen

Om deze ambities waar te maken engageren de onderschrijvers zich om bij te dragen tot het realiseren van volgende kerndoelstellingen en ondersteunende doelstellingen:

KERNDOELESTELLING 1: de groei in de biologische productie wordt sectorgericht aangepakt

KERNDOELESTELLING 2: optimaliseren van de ketenwerking door het vergroten van de kennis over de keten en via marktgestuurde aanpak

KERNDOELESTELLING 3: bio als incubator voor verduurzaming en innovatie

ONDERSTEUNENDE DOELESTELLING 1: kennisontwikkeling en kennisuitwisseling in functie van een groei van de biologische landbouw- en voedingssector

ONDERSTEUNENDE DOELESTELLING 2: stimuleren van de vraag bij de consument en sensibilisatie van de burger

7 februari 2013

Kris Peeters, minister-president,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

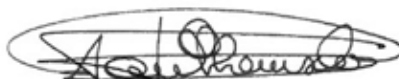

Kurt Sannen,
BioForum

BioForum VLAANDEREN
vzw

Piet Vanthemsche,
Boerenbond

 BOERENBOND
trouw aan land- en tuinbouw

Hendrik Vandamme,
Algemeen Boerensyndicaat

Frans De Wachter,
VLAM

V L A M

ENGAGEMENTSVERKLARING

Vanuit **Fevia Vlaanderen** en **Comeos Vlaanderen** nemen wij het engagement op om deel te nemen aan de strategische stuurgroep biologische landbouw die ongeveer 3 keer per jaar samenkomt en om volgende doelstellingen te realiseren om op deze manier bij te dragen tot het optimaliseren van de ketenwerking in kader van de uitvoering van het strategisch plan biologische landbouw 2013-2017.

Concreet willen we volgende doelstellingen realiseren:

- Het bekend maken van het strategisch plan biologische landbouw 2013-2017
- Het bekend maken van de verschillende initiatieven in het kader van dit plan
- Het oproepen en sensibiliseren van de leden van de vereniging om mee te werken aan projecten in uitvoering van dit plan
- Het delen van relevante knowhow inzake de keten met de strategische stuurgroepleden
- Via de leden van de vereniging, via netwerking bijdragen tot het neerzetten van bio in de praktijk

Bekrachtigd door:

Claire Bosch

Secretaris-generaal Fevia Vlaanderen

Jan Delfosse

Directeur-generaal Comeos Vlaanderen

7 februari 2013

VOORWOORD

Voor u ligt een nieuw strategisch plan biologische landbouw voor de periode 2013-2017. De ondertekenaars van dit nieuwe plan zijn: de Vlaamse overheid, het Algemeen Boerensyndicaat, BioForum Vlaanderen, Boerenbond en VLAM. Twee nieuwe partners, zijnde **Fevia Vlaanderen** en **Comeos Vlaanderen**, zullen zich in kader van dit plan engageren op gebied van het optimaliseren van de ketenwerking.

Tijdens de totstandkoming van dit nieuw plan, werd door de partners ook bekeken welke rol is weggelegd voor de biologische landbouw binnen het nieuwe GLB 2014-2020 in kader van de EU 2020 strategie en de voorbereidingen voor de opmaak van het nieuwe Programma voor plattelandsontwikkeling (PDPO III plan 2014-2020) als uitwerking van pijler II van het Europees landbouwbeleid. Eind 2013 / begin 2014 wordt een belangrijk tussentijds evaluatiemoment voorzien om de mogelijke impact van het nieuwe GLB en PDPO III voor bio te kunnen verwerken in dit nieuw strategisch plan.

In grote lijnen is het nieuw strategisch plan een verderzetting van het strategisch plan biologische landbouw 2008-2012. In deze voorbije periode werd ondermeer gewerkt aan het uitbouwen van de projecten “Bio zoekt boer” (BzB) (begeleiding en advisering van kandidaat-biologische landbouwers) en “Bio zoekt keten” (BzK) (optimalisatie van de ketenontwikkeling binnen de biosector). Op gebied van onderzoek, kennisopbouw en –uitwisseling werden nieuwe structuren opgericht zoals het Netwerk Onderzoek biologische landbouw en Voeding (NOBL), het Coördinatiecentrum praktijkgericht onderzoek en voorlichting voor de biologische teelt vzw (CCBT) en Biobedrijfsnetwerken (BBN) die onderling het kennisnetwerk biologische landbouw in Vlaanderen vormen. Onderzoeksprojecten op nationaal en internationaal niveau (COREorganic) werden via oproepen gestimuleerd en door de Vlaamse overheid ge(co)financierd. Via actieve contacten en gezamenlijke projecten werd meer aansluiting gezocht bij de kennis opgebouwd op internationaal niveau (Biokennis.nl). Op gebied van communicatie, promotie, sensibilisering en educatie werden tal van projecten gesubsidieerd (waaronder de Bioweek, Bio met Klasse), alsook een EU- gefinancierde promotiecampagne bio 2011-2014 goedgekeurd. Specifiek voor het (hoger) onderwijs werd een digitaal kennisbronplatform biologische landbouw opgericht. Bij andere beleidsdomeinen (op gebied van leefmilieu, onderwijs, catering, mestwetgeving, ...) werd draagvlak gezocht voor biologische landbouw.

Een interne zelfevaluatie bij de ondertekenaars van het strategisch plan biologische landbouw 2008-2012, een aantal externe bevestigingen, een SWOT analyse van de biosector in Vlaanderen, een werksessie met een bredere groep uit de sector, een insteeknota van 3 landbouworganisaties, zijnde Algemeen Boerensyndicaat, BioForum Vlaanderen, Boerenbond en verschillende bijeenkomsten van de strategische stuurgroep en terugkoppeling met de bredere groep liggen aan de basis van dit nieuw strategisch plan.

In het nieuw strategisch plan wordt **gefocust** op groei van de biologische productie via een sectorgerichte aanpak, het optimaliseren van de ketenwerking door het vergroten van de kennis over de keten en een markgestuurde aanpak en op de rol van bio als incubator voor verduurzaming en innovatie.

Hiertoe wordt ook verder ingezet op kennisontwikkeling & kennisuitwisseling voor het creëren van nieuwe innovaties en op communicatie, sensibilisering en educatie voor een verdere toename van de vraag vanuit de consument en verdere draagvlakverbreding bij de burger.

Dit strategisch plan is het resultaat van samenwerking tussen verschillende actoren die de biologische landbouw een warm hart toedragen. Ik wil dan ook iedereen die heeft bijgedragen aan het tot stand komen van dit strategisch plan alvast hartelijk bedanken voor de geleverde inspanningen en ik kijk uit naar een verdere vruchtbare samenwerking.

Kris Peeters

Minister-president

Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

A handwritten signature in black ink that reads "Kris Peeters". The signature is written in a cursive, flowing style.

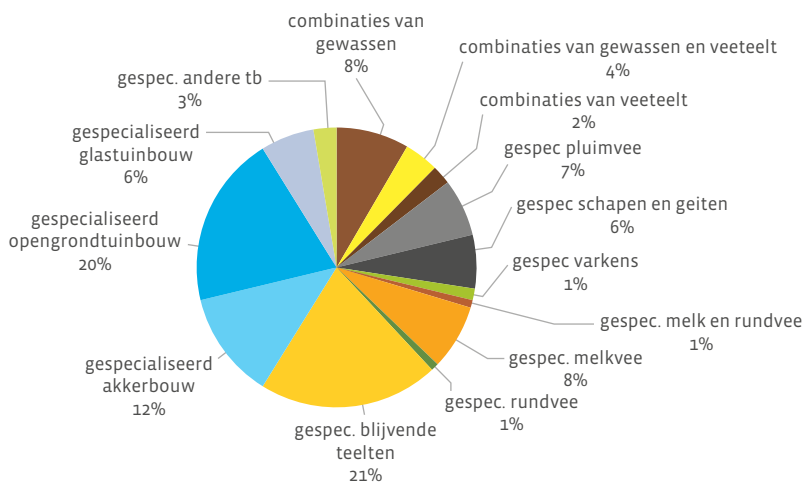

SITUERING VAN DE BIOLOGISCHE LANDBOUW IN VLAANDEREN EN EUROPA

Eind 2011 telde Vlaanderen 282 biobedrijven. In 2010 waren dat er 256 waarbij 21% van de biobedrijven gespecialiseerd waren in blijvende teelten, zijnde meerjarige fruitteelten (appelen, peren ...). 20% van de biologische bedrijven waren gespecialiseerd in tuinbouw (vnl. groenten) in open lucht. De derde belangrijkste categorie is gespecialiseerde akkerbouw (12%) gevolgd door gespecialiseerd melkvee (8%) en gemengde bedrijven met akkerbouw en tuinbouw (8%).

Figuur 1 Biolandbouw in Vlaanderen

Bron: Departement Landbouw en Visserij – AMS (2012)

Intussen zijn er in 2012 reeds 88 geïnteresseerden in omschakeling en 16 nieuwe omschakelingen naar biologische landbouw (cfr. “BzB”).

De overheid besteedde in 2011 3,1 miljoen euro aan de biologische landbouwsector. Dat is 6% meer dan in 2010. De uitbetalingen van de hectaresteen namen met 28% toe tot 900.000 euro. Het aantal toegenomen steunaanvragers had een stijging in de betalingen van de omschakelingspremie tot gevolg. Daardoor bedraagt het aandeel van de uitgaven ten behoeve van producenten 37,5% van de totale uitgaven. De uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling bedroegen 785.000 euro en stegen met 19% ten opzichte van 2010. Drie vierde van die uitgaven gaan naar onderzoek in de verbetering van de bodemkwaliteit en diverse aspecten binnen de plantaardige productie (onkruidbestrijding, gewasbescherming, veredeling). 14% gaat naar onderzoek in de dierlijke sectoren (huisvesting, dierziekten) en 10% gaat naar de aspecten innovatie en bedrijfsbeheer.

De totale bestedingen van biologische producten in België, opgemeten door GfK Panelservices Benelux in opdracht van VLAM, bedroegen 435 miljoen euro in 2011 of een toename van 3% (+20% in 2010). 89% van de Belgische gezinnen kocht vorig jaar een bioproduct. 18% van de gezinnen zijn frequente biokopers en verrichten 77% van alle biobestedingen. Het marktaandeel bio bedraagt 1,4% (voeding+ niet-voeding). Het aandeel van speciaalzaak, natuurvoedingswinkel en overige groeide de voorbije jaren maar lijkt nu te stabiliseren rond de 30%. De klassieke supermarkt blijft het grootste kanaal met 47% en won, na een dip in 2010, in 2011 terug marktaandeel. De kleinere kanalen zoals hard discount en de rechtstreekse verkoop groeiden in 2011 en hebben elk zo'n 5% van de bioverkoop in handen. Biologische producten zijn gemiddeld een derde duurder dan gangbare producten.

De recentste cijfers met betrekking tot de Europese landen hebben betrekking op 2010. In de EU-27 groeide het biologisch areaal verder met +7% en bedroeg 9,2 miljoen hectares. Hiermee is 5,3% van het totaal landbouwareaal van de 27 lidstaten biologisch. Er zijn twee duidelijk te onderscheiden blokken: de West- en Zuid-Europese landen die op enkele uitzonderingen na, een afremming van de groei kennen en de Oost-Europese landen die later toegetreden zijn en nog volop omschakelen. Vlaanderen zit met een aandeel van 30% areaal in omschakeling in het totaal biologisch areaal nog steeds bij de groep groeiers.

In Nederland bewandelt de overheid het pad van de verzelfstandiging en bouwt haar financiële steun af. De sector is sterk genoeg om zelf haar toekomstige ontwikkeling in handen te nemen met behulp van de organisatie BioNext klinkt het. De consumentenbestedingen namen er toe met 13% in 2010. In Frankrijk groeit bio opnieuw heel sterk met een omzetgroei van 32% en een areaaltoename van 25%. 53% van de producenten doen er ook aan hoeveerverkoop. Het Verenigd Koninkrijk kende voor de tweede keer op rij een daling van zowel areaal als bestedingen door een desinteresse vanuit de overheid voor de biologische landbouw en door de economische crisis. Duitsland kent een stagnatie in de consumentenbestedingen en een stijging van het areaal met 4%. De financiering voor de sector verschuift er van producent naar de keten.

DE BASISPRINCIPES VAN DE BIOLOGISCHE PRODUCTIEMETHODE

De biologische productie is een alomvattend systeem van landbouwbeheer en levensmiddelenproductie waarbij de beste praktijken op milieugebied worden gecombineerd met een hoog niveau van biodiversiteit, de instandhouding van natuurlijke hulpbronnen, de toepassing van strenge normen op het gebied van dierenwelzijn en een productie die is afgestemd op de voorkeur van bepaalde consumenten voor producten die worden vervaardigd met natuurlijke stoffen en procedés.

Voor de biologische productie van primaire landbouwproducten, levensmiddelen, veevoeder, zaaizaad, aquacultuur en wijn is er een officieel erkend lastenboek gebaseerd op de productie-regels vastgelegd bij Europese regelgeving.

Het gebruik van de term “bio” op deze producten zoals vlees, groenten, bier, brood, koffie is wettelijk beschermd. Landbouwers en andere bedrijven die deze producten telen, verwerken of verhandelen staan onder controle van een door de overheid erkend controleorgaan.

Bioproducten dragen het Europees logo, dat sinds 1 juli 2010 verplicht is voor alle voorverpakte producten in de EU. Het logo vergroot de herkenbaarheid van biologische producten. Voor meer informatie over het logo en de etikettering: zie website van de Europese Commissie http://ec.europa.eu/agriculture/organic/consumer-confidence/logo-labelling_nl

Voor de andere producten, zoals kleding of cosmetica, is er geen officiële regelgeving inzake biologische productie. Er bestaan privé- lastenboeken en logo's maar er is geen officieel controle- of certificeringssysteem. Zo is bv. het Biogarantie® logo en het Ecogarantie® logo te onderscheiden van het EU logo voor biologische productie. Deze private logo's worden beheerd door Bioforum Vlaanderen vzw en Bioforum Wallonië asbl. In deze private lastenboeken kunnen normen ontwikkeld worden voor domeinen die nog niet gedekt zijn door de Europese verordeningen zoals catering en textiel.

EU bio logo

WAT ZIJN DE AMBITIES EN DOELSTELLINGEN VAN HET STRATEGISCH PLAN?

Door het opstellen van dit nieuw strategisch plan bio voor de periode 2013-2017 blijft de biologische landbouw erkend als een belangrijke waardevolle land- en tuinbouwproductiemethode die een pioniersfunctie te vervullen heeft bij de verduurzaming van de ganse Vlaamse land- en tuinbouw. Het strategisch plan wil actoren ondersteunen en stimuleren om actief te zijn binnen de biologische landbouw. Het gaat hierbij om actoren vanaf het veld van de boer tot op het bord van de consument, van zaaizaad tot vrucht.

De **AMBITIES** van het nieuw strategisch plan zijn:

AMBITIE 1: duurzame kwalitatieve en kwantitatieve groei van de biologische landbouw in Vlaanderen en evenwichtige marktontwikkeling

Streefdoel: Een toename van de binnenlandse biologische productie in Vlaanderen om tegemoet te komen aan de stijgende consumptievraag en exportmogelijkheden in Vlaanderen.

Definitie van kwalitatieve groei: De groei van de keten, van de biosector gebeurt op een kwalitatieve manier: kringlopen worden zoveel als mogelijk gesloten; reststromen worden gevaloriseerd; leefbare prijzen voor alle schakels in de keten worden bekomen.

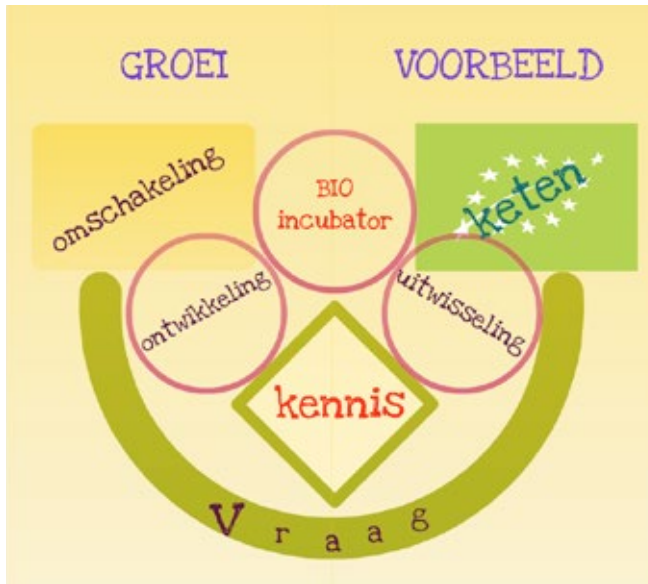
Definitie van kwantitatieve groei: Groei van bio (areaal, productie, aantal dieren, consumptie, export) in alle sectoren met potentieel, zowel korte als lange keten.

AMBITIE 2: de voorbeeldfunctie van bio voor verduurzaming van landbouw en maatschappij optimaal ontwikkelen

Streefdoel: De biologische productiemethode verder ontwikkelen in een duurzame richting en hierbij de kwaliteit bewaken, zodat bio haar voortrekkersrol, haar innoverende rol blijft behouden. De hele landbouw schuift op in de richting van meer duurzame landbouw en de randvoorwaarden en de wetgeving maken dit mogelijk. Het beleid houdt op vlak van zaden, ruimtelijke ordening, mest, korte keten, onderwijs, catering ... rekening met de biologische landbouw. Niet enkel het beleid, maar ook de biologische landbouwsector, kan hier een voortrekkersrol en maatschappelijke voorbeeldfunctie in vervullen.

De ondertekenaars willen deze ambities realiseren met behulp van de volgende **KERND-DOELSTELLINGEN** en **ONDERSTEUNENDE DOELSTELLINGEN**.

Schema 1 Illustratie van de ambities, kerndoelstellingen en ondersteunende doelstellingen

3 KERND-DOELSTELLINGEN:

KERND-DOELSTELLING 1: de groei in de biologische productie wordt sectorgericht aangepakt

KERND-DOELSTELLING 2: optimaliseren van de ketenwerking door het vergroten van de kennis over de keten en via marktgestuurde aanpak

KERND-DOELSTELLING 3: bio als incubator voor verduurzaming en innovatie

2 ONDERSTEUNENDE DOELSTELLINGEN:

ONDERSTEUNENDE DOELSTELLING 1: kennisontwikkeling en kennisuitwisseling in functie van een groei van de biologische landbouw- en voedingssector

ONDERSTEUNENDE DOELSTELLING 2: stimuleren van de vraag bij de consument en sensibilisatie van de burger

DE STRUCTUUR ACHTER HET STRATEGISCH PLAN BIOLOGISCHE LANDBOUW

De strategische stuurgroep

De strategische stuurgroep is verantwoordelijk voor de **aansturing van de globale uitvoering van het strategisch plan**. De strategische stuurgroep bestaat uit de ondertekenaars van dit plan, zijnde Algemeen Boerensyndicaat, Boerenbond, BioForum Vlaanderen, VLAM en het kabinet van Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, Kris Peeters en haar administratie. **Fevia Vlaanderen en Comeos Vlaanderen** zijn in dit plan **twee nieuwe partners** die zich **engageren** met het oog op het vergroten van het draagvlak voor de keten- en marktontwikkeling en stimulering ervan.

Randvoorwaarden waarbinnen gewerkt wordt

- Er is een **respectvolle** samenwerking tussen de partijen onderling om het draagvlak voor bio te versterken. Daarnaast engageren de ondertekende partijen zich om uit te voeren waartoe ze zich geëngageerd hebben. Gangbaar en bio willen, kunnen en durven elkaar nog beter leren kennen en van elkaar leren.
- Bij de uitvoering van acties in kader van dit strategisch plan worden de **actieve sector** (landbouwers, verwerkers, distributie ...) en **brede actoren** (Inagro, PCG, Proefbedrijf Pluimveehouder, Pcfruit, PPK, PIBO Campus vzw, CCBT, NOBL, Biobedrijfsnetwerken, Velt, Landwijzer ...) actief **betrokken**.
- Binnen Vlaanderen wordt er gestreefd naar een correcte en **geharmoniseerde** toepassing en interpretatie van de Europese wetgeving.
- Vlaanderen **volgt actief het Europese beleid** en de wetgeving inzake biologische landbouw op en betreft daarbij actief de sector.
- Er zijn verschillende spelers die verschillende aspecten van communicatie op zich nemen; onderlinge samenwerking en **afstemming** zijn noodzakelijk.
- Een (landbouw)beleid dat **ruimte** laat voor de kenmerken van de biologische landbouw (bv. in kader van het mestbeleid, het beleid ruimtelijke ordening, milieu, natuur).
- De sector zorgt ervoor dat zij zo veel mogelijk de ganse biologische sector betreft bij haar voorstellen en standpunten.

HOE WILLEN WE DE DOELSTELLINGEN BEREIKEN?

De ondertekenaars van dit plan en de bredere actieve betrokkenen leveren hun bijdrage tot de realisatie van de vooropgestelde doelstellingen.

1 KERNDOELELSTELLINGEN

1.1 KERNDOELELSTELLING (KD) 1: DE GROEI IN DE BIOLOGISCHE PRODUCTIE WORDT SECTORGERICHT AANGEPAKT

Er wordt verder ingezet op het stimuleren van de omschakeling naar de biologische productiemethode via de projectwerking “Bio zoekt Boer” (BzB). De aanpak is sectorgericht vanuit de vraag aan de afzetzijde en hierbij wordt actief de markt opgegaan. De link met kennis- en praktijkcentra moet groot zijn om de begeleiding sluitend te maken vanaf basisinfo over omschakeling(s)plan naar praktische opstart en ontwikkeling van de biologische teelt op het bedrijf. Hier kan ook een nauwe link gevonden worden met het nieuwe systeem van bedrijfsadvisering biologische landbouw (zie ook punt 2.1.4 bij OD 1).

1.1.1 Optimaliseren van de omschakelingsaanpak, omschakeling gericht vanuit de vraag van de afzetzijde

Het stimuleren van de omschakeling is gericht op **2 doelgroepen**:

1. Gangbare boeren die omschakelen naar bio (BzB).
2. Professioneel nieuwe intreders: mensen van buiten de sector die concrete interesse hebben om een volwaardig inkomen te halen uit de biologische landbouw. Hiertoe behoren ook bestaande bedrijven die een nieuwe dierlijke of plantaardige tak in de biologische productie wensen op te starten.

1.1.2 Ontwikkeling van bestaande biologische bedrijven

Bestaande biologische bedrijven moeten zich allen of in clusters verder kunnen ontwikkelen zodat ze kunnen groeien in grootte, maar ook in productaanbod naar de markt i.f.v. de vraag die gedetecteerd wordt vanuit de markt; ook bedrijfsopvolging is een aandachtspunt.

1.2 KERNDOELSTELLING (KD) 2: OPTIMALISEREN VAN DE KETENWERKING DOOR HET VERGROTEN VAN DE KENNIS OVER DE KETEN EN VIA MARKTGESTUURDE AANPAK

De biologische landbouw biedt nieuwe economische ontwikkelingskansen (o.a. regionale dier-voeders, veeteelt, varkensteelt, pluimvee, kruiden, verse groenten, diepvriesgroenten, fruit) voor de Vlaamse landbouw. Er is een sterk toenemende vraag naar biologische producten, biologische landbouw zit duidelijk in de lift in Europa (groei van 7 % in 2010).

1.2.1 Het genereren van kennis en cijfers inzake markt- en ketenontwikkeling

Met het oog op kwantitatieve en duurzame groei moet nog meer en nog beter bruikbare kennis/kengetallen over de markt, de ontwikkelingen van de markt, de rendabiliteit van bedrijven, het consumptiegedrag, etc. gegenereerd worden naast de reeds bestaande kennis (vb. de marktstudies van BioForum, Gfk cijfers VLAM, AMS rapporten, FIT rapporten, cijfers over import en export, via contacten met het buitenland, via het internet, etc.). De nieuw opgebouwde kennis over de keten(s) komt ook ten goede aan de werking van de omschakelingsbegeleiding. Er is dan ook een **nauwe link tussen kerndoelstelling 1 en 2**.

Er wordt onderzocht hoe best in Vlaanderen een professioneel systeem opgezet kan worden om systematisch de nodige kengetallen te bekomen. Hiertoe wordt o.a. de mogelijkheid afgetoetst om het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN) (AMS, Departement Landbouw en Visserij) uit te breiden met een representatief aantal biobedrijven (voor een aantal sectoren) om op deze manier een beter zicht te krijgen op de rendabiliteit in de sector. Via de biobedrijfsnetwerken wordt de bereidheid van biologische landbouwbedrijven tot deelname aan het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN) van het Departement Landbouw en Visserij afgetoetst.

1.2.2 Initiatie van de nodige acties binnen de ketenwerking op basis van de gegenereerde kennis en aangestuurd vanuit de markt

De **ketenmanager** wordt verder ingezet (via de projectwerking “**Bio Zoekt Keten**” (BzK)) en werkt doelgericht aan de marktontwikkeling, stuurt sectoren met potentieel voor een duurzame groei aan en initieert gerichte acties binnen de ketenwerking (o.b.v. kennis/cijfers zie punt 1.2.1 bij KD 2). Hierbij wordt overlegd georganiseerd met de ketenactoren binnen een bepaalde sector om de opportuniteiten te identificeren. Hierbij kunnen zowel lange als korte ketens aan bod komen. Hiertoe moet een zeer goede wisselwerking zijn met de actieve markt (+studies van de markt). Het specifiek inwerken op de ketenwerking, ketenverbetering of andere acties binnen de ketens (vb. engagementsverklaringen, productontwikkeling, productdifferentiatie, opvolging exportmogelijkheden ...) kan gebeuren door **experten** die geval per geval ingehuurd kunnen worden. Om de ketenwerking te versterken worden ook de mogelijkheden van producentenorganisaties, interbrancheorganisaties en ketenoverleg in kader van het nieuw GLB 2014-2020 onderzocht.

1.2.3 Ingaan op vragen en acute noden uit de markt

Om de biologische keten te optimaliseren, moeten ondernemers met hun acute vragen voor grondstoffen of afzet ergens terecht kunnen. Daarnaast is er ruimte nodig om vanuit de markt, met de nodige flexibiliteit op een snelle, efficiënte manier in te gaan op knelpunten, kansen en opportuniteiten die zich plots in de markt voordoen. Om knelpunten op te lossen of opportuniteiten te verzilveren kan beroep gedaan worden op experts die de sector goed kennen.

1.3 KERNDOELSTELLING (KD) 3: BIO ALS INCUBATOR VOOR VERDUURZAMING EN INNOVATIE

Vanwege de grote rol van de biologische productiemethode voor de ganse landbouw voor de verdere verduurzaming, is het van groot belang dat bio de ruimte krijgt om deze pioniersrol, deze rol als incubator voor verduurzaming en innovatie te kunnen vervullen. Daarom blijft een sterk **beleid** voor de ondersteuning van de biologische productie en de verbetering van de competitiviteit van de agrarische sector hard nodig. Daarnaast zijn **kennisontwikkeling en –uitwisseling** onontbeerlijk (zie ondersteunende doelstelling OD 1 verder in de tekst). Ook moet verder gewerkt worden aan draagvlakverbreding voor bio, uitwisseling tussen bio en gangbaar en aan het ondersteunen en introduceren van **innovaties**.

1.3.1 Een sterk beleid voeren ter ondersteuning van de biologische productie

De Vlaamse overheid voorziet hiertoe verschillende ondersteuningsmaatregelen. Wat de bio-hectare-premie betreft, is het voorstel om een onderbouwd voorstel van hectarepremie voor de biologische productiemethode en andere biostimulerende maatregelen in het nieuw PDPO (2014-2020) als uitwerking van pijler II van het nieuw GLB (2014-2020) op te nemen. Naast de eventuele vrijstelling van de biologische landbouwer van de vergroeningsmaatregelen (binnen pijler I van de ontwerp wetgevende teksten van het nieuwe GLB 2014-2020), blijft ondersteuning van de biologische productiemethode (via o.a. bio hectarepremie) (binnen pijler II van het nieuwe GLB 2014-2020) nodig. Naast de bio-hectarepremie, zijn er nog andere maatregelen ter ondersteuning van de biologische productie zoals VLIF steun, tegemoetkoming in de controlekost van de biolandbouwer, de vernieuwde subsidieregeling bio-bedrijfsadviesing die in de loop van 2013 van kracht zal worden.

1.3.2 Opvolging van biologische en horizontale wetgeving en beleid

De sector en de overheid engageren zich om elkaar te informeren en te overleggen over de **biologische wetgeving** en de toepassing van de biologische wetgeving. Nieuwe ontwikkelingen op vlak van biologische wetgeving gebeuren in de eerste plaats Europees. Vlaanderen doet samen met Wallonië de Belgische bijdrage na consultatie van de sector, waarbij het scheppen van een gunstig kader (vb. inzake biozaad, toevoegingsmiddelen in de verwerking, natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen) voor het stimuleren van de biologische sector een belangrijk streefdoel is. Binnen Vlaanderen wordt er gestreefd naar een correcte en geharmoniseerde toepassing en interpretatie van de Europese wetgeving inzake bio. Daarnaast wordt **horizontale wetgeving** opgevolgd met het oog op eventuele bijsturing waar nodig om onbedoelde hindernissen ten aanzien van bio tegen te gaan. Horizontale wetgeving op vlak van landbouw of milieu vertrekt veelal vanuit de noden en de kenmerken van de gangbare landbouw. Die noden en kenmerken sluiten niet noodzakelijk aan bij deze van de biologische sector die op een andere manier produceert en vaak ook kleiner is. Voorbeelden zijn: regelgeving inzake mest, inzake co-existentie met ggo's, boerderijcompost Ook worden de mogelijkheden binnen het bestaand **Fonds landbouw en visserij** voor projecten biologische landbouw optimaal benut en wordt bekeken of een specifieke afdeling biologische landbouw binnen het bestaand Fonds Landbouw en Visserij zou kunnen worden opgericht door wijziging van het decreet tot oprichting van het Fonds voor Landbouw en Visserij. Dit biedt verdere mogelijkheden voor de biologische landbouw op langere termijn.

1.3.3 Stimuleren van uitwisseling tussen bio en gangbaar en het ondersteunen van innovaties

De ondertekenaars van het strategisch plan en bredere betrokkenen uit de sector werken verder aan draagvlakverbreding voor bio, aan uitwisseling tussen bio en gangbaar via netwerken, studiedagen, demonstratieprojecten en aan het ondersteunen van innovaties.

2 ONDERSTEUNENDE DOELSTELLINGEN

2.1 ONDERSTEUNENDE DOELSTELLING (OD) 1: KENNISONTWIKKELING EN KENNIS-UITWISSELING IN FUNCTIE VAN EEN GROEI VAN DE BIOLOGISCHE LANDBOUW-EN VOEDINGSSECTOR

Met het oog op kwalitatieve groei van de biosector is het van belang dat de biologische producenten continu beroep kunnen doen op **kennis** zodat ze continu hun biologische bedrijfsvoering kunnen optimaliseren.

Kennisontwikkeling en continue toegang daartoe is daarbij cruciaal. Deze kennis is zowel afkomstig van relevant **onderzoek** als van **collega-bioboeren (via de Biobedrijfsnetwerken)**. Onderzoek leidt tot innovatie op allerlei vlakken en kan op deze manier **bijdragen tot** een kwalitatieve groei van de biologische landbouw (**ambitie 1**). Innovatiemogelijkheden zijn ook van belang opdat de biologische landbouw haar pioniersfunctie kan vervullen bij de verduurzaming van de Vlaamse land- en tuinbouw (**ambitie 2**).

Een goede wisselwerking tussen de verschillende betrokken actoren moet de garantie bieden dat enerzijds het onderzoek voldoende afgestemd wordt op de noden van de sector en anderzijds dat de opgebouwde kennis uiteindelijk ook bij diegenen terechtkomt die ze nodig hebben. Om dat te bereiken, werden in kader van het vorig strategisch plan biologische landbouw (2008-2012) **drie netwerken opgericht nl. NOBL** (het Netwerk Onderzoek biologische landbouw en Voeding), **het CCBT** (Het Coördinatiecentrum praktijkgericht onderzoek en voorlichting voor de biologische teelt vzw) en **BBN** (Biobedrijfsnetwerken), elk met specifieke taken en doelstellingen. **Samen** vormen deze drie netwerken **het Vlaams kennisnetwerk biologische landbouw**. Via dit kennisnetwerk komt **vraaggestuurd en participatief onderzoek tot stand**. Belangrijke partners binnen deze netwerken zijn de (biologische) sector, de sectororganisaties, (erkende) praktijkcentra, voorlichters, bedrijfsadviseurs, vertegenwoordigers uit onderzoek en de financierende overheid.

NOBL stimuleert onderzoek en kennis in de biologische landbouw en voeding via een participatieve aanpak en de uitbouw van een sterk netwerk zowel op Vlaams, Europees als Internationaal niveau. De stakeholders van dit netwerk zijn de sector, onderzoekers, onderwijsinstellingen, overheden. Het onderzoek is vraaggestuurd, waarbij onderzoek geïnitieerd wordt vanuit de vragen vanuit de sector en waarbij tijdens het volledige onderzoeksproces nauw samengewerkt wordt tussen de diverse actoren in het biokennisnetwerk. De benutting van onderzoekscapaciteiten situeert zich op verschillende niveau, nl. enerzijds samenwerking en afstemming binnen het **Vlaamse** onderzoeksveld, anderzijds samenwerking en uitwisseling van kennis op **Europees en internationaal** niveau. De jaarlijkse financiële ondersteuning vanwege de Vlaamse overheid voor de werking van NOBL wordt verdergezet in deze strategische planperiode.

CCBT vertaalt vragen uit de sector tot praktijkgerichte onderzoeksvragen (= participatief onderzoek). **De zes partners van het CCBT (Inagro en PCG als erkende praktijkcentra bio, Proefbedrijf Pluimveehouder, Pcfruit, PPK en PIBO Campus vzw)** vormen de basis van het praktijkonderzoek en de voorlichting voor biologische landbouw in Vlaanderen. Zij hebben een basiswerking biologische landbouw en voeren daarnaast jaarlijks CCBT-projecten uit. Onder coördinatie van CCBT wordt jaarlijks een oproep praktijkonderzoek gelanceerd; wordt op vulgariserende manier gecommuniceerd over de kennis/onderzoeksresultaten op maat van de sector en streven de partners naar kennisuitwisseling ook op Europees niveau, vb. via Europese fondsen. De jaarlijkse financiële ondersteuning vanwege de Vlaamse overheid voor het CCBT wordt verdergezet in deze strategische planperiode. Daarnaast zoekt het CCBT ook naar andere financieringsbronnen, fondsen voor praktijkonderzoek.

In de **Biobedrijfsnetwerken** vormt de **bioboer de centrale spilfiguur**. Biologische landbouwers komen er in contact met onderzoekers, voorlichters, bedrijfsadviseurs, sectororganisaties en kunnen er onderling kennis en ervaring uitwisselen, beroep doen op externe kennis zodat ze hun biologische bedrijfsvoering kunnen optimaliseren binnen het kader van de biologische basisprincipes uit de EU Verordening 834/2007. Vraaggedreven kennis- en/of onderzoeksvragen komen er aan het licht. Ook vragen rond omschakeling en marktontwikkeling kunnen aan bod komen. Wetgeving staat immers niet stil, en evolueert steeds verder. Het is van belang dat Vlaanderen snel en gemakkelijk kan inspelen op deze veranderingen en positieve ontwikkelingen op dat vlak mee kan ondersteunen.

2.1.1 Ondersteuning van het biologisch onderzoek

De Vlaamse overheid voorziet in deze strategische planperiode verdere financiële ondersteuning van het **basisonderzoek** biologische landbouw (door de praktijkcentra) en van **Vlaamse/nationale en internationale onderzoeksprojecten** (vb. in kader van CoreOrganic Era-net). Het kan hierbij gaan om fundamenteel, toegepast of praktijkonderzoek. Internationale calls bieden internationale samenwerkingsovereenkomsten waarbij Vlaamse onderzoekers de mogelijkheid krijgen om hun capaciteiten binnen internationale teams te ontwikkelen.

Daarnaast is het de bedoeling om in de nieuwe strategische planperiode **on farm onderzoek in de biologische dierlijke productie** te realiseren. Momenteel bestaat er geen erkend praktijkcentrum voor onderzoek specifiek in de biologische dierlijke productie. In kader van een duurzaam landbouwmodel zijn er heel wat uitdagingen waarbij de biologische veehouderij een rol kan vervullen (vb. duurzame diergezondheid met minimale inputs, efficiënt grondstoffenbeheer, pioniersfunctie in dierenwelzijn, duurzame productiviteit, ...).

Er wordt ook gestreefd naar **meer samenwerking tussen onderzoek gangbare en biologische landbouw** o.a. door in gangbare onderzoeksprojecten (vb. in kader van IWT, Fonds voor Landbouw en Visserij, FOOD PILOT, ...) aspecten van de biologische landbouw en voeding mee op te nemen. Hierdoor krijgt de biologische landbouw meer onderzoekskansen en kunnen biologische landbouw en gangbare landbouw van elkaar leren.

2.1.2 Optimaliseren van de kennisuitwisseling via het Vlaams Bio Kennisnetwerk

De drie kennisnetwerken NOBL, CCBT en BBN willen samen met hun partners het Vlaams biokennisnetwerk Landbouw en Voeding **verder uitbouwen**. Als netwerk van onderzoekers, sector en overheid wil het Vlaamse biokennisnetwerk landbouw en voeding een kennis- en onderzoeksplatform zijn dat, via samenwerking de krachten bundelt, elkaar versterkt en bijdraagt tot een gestructureerde vraaggestuurde en kennisgedreven kennisopbouw en een betere uitwisseling van kennis tussen diegene die ze kan gebruiken. Dit alles moet leiden tot een efficiëntere inzet van middelen voor een kwaliteitsvolle kennisopbouw voor de biologische landbouw. Ook het uitbreiden naar een Europees netwerk rond kennis en onderzoek voor biologische landbouw is hierbij een belangrijke strategie. Op Europees niveau worden o.a. ook de mogelijkheden voor bio in het Europees Innovatiepartnerschap (EIP) rond duurzaamheid en productiviteit van de landbouw bekeken.

2.1.3 Versterking van de Biobedrijfsnetwerken

De biobedrijfsnetwerken kunnen versterkt worden door een nauwe samenwerking met de projecten omschakelingsbegeleiding en ketenwerking. Op deze manier geraken nieuwe intreders gemakkelijker ingebed in het systeem van de bedrijfsnetwerken en kunnen noden en kansen m.b.t. omschakeling en ketenwerking optimaal worden gerealiseerd zodat het makkelijker wordt om op langere termijn het systeem (deels) zelfdragend te maken.

2.1.4 Zorgen voor nauwe link tussen het Vlaamse Bio Kennisnetwerk en de erkende centra voor bedrijfsadvisering en individuele bedrijfsadviseurs biologische landbouw

De subsidieregelgeving voor bedrijfsadvisering voor biologische landbouw is tijdens de vorige planperiode (2008-2012) vernieuwd (geoptimaliseerd zodat de bedrijfsadvisering meer kan inspelen op de behoeften uit de sector) en wordt van kracht in de loop van 2013. De erkende centra en/of individuele bedrijfsadviseurs worden nauw betrokken bij de biobedrijfsnetwerken en er is een link met de onderzoeks- en praktijkcentra. Op deze manier wordt de begeleiding sluitend gemaakt vanaf basisinfo over omschakeling naar praktische opstart en verdere ontwikkeling van een biologische landbouwbedrijf.

2.1.5 Het inbedden van de biologische basisprincipes en productietechnieken in de onderscheiden niveaus van het landbouwonderwijs

Goed geschoolde biologische ondernemers (telers, verwerkers, handelaars ...) zijn een must voor de toekomst van de biologische landbouw. Daarom is het van groot belang om kennis over de biologische productie, de biologische productie- en verwerkings-, marketingtechnieken, enz. in te bedden in de onderscheiden niveaus van het landbouwonderwijs. Dit draagt in het algemeen bij tot verhogen van het maatschappelijk draagvlak voor biologische landbouw en voeding. Bovendien worden studenten in het landbouwonderwijs mogelijks de bioboeren/de bioconsumenten van de toekomst.

In dit strategisch plan wordt de **focus gelegd op het secundair landbouwonderwijs**. De secundaire landbouwscholen in Vlaanderen worden persoonlijk bezocht en bevraagd naar hun behoeften/wensen en knelpunten m.b.t. het (meer) invoeren van biologische landbouw in de lessen/praktijk. A.h.v. de lijst met behoeften/knelpunten worden oplossingen gezocht en uitgevoerd. De sectororganisaties en andere partners van het biokennissenetwerk worden actief betrokken bij dit initiatief (vb. voor het aanreiken van geschikte stagebedrijven, het aanreiken van aanknopingsmogelijkheden bij bestaand jaarlijks overleg met docenten, het organiseren van een netwerk van bio-geïnteresseerde docenten) om zo de rechtstreekse link tussen de beroepsdocenten en de praktijk te bewerkstelligen. Bij het “invoeren” van biologische landbouw in de lessen/praktijk moet **naast kennis ook aandacht zijn voor inspiratie en methodiek**. Juist omdat het bedrijfssysteem in de biologische land- en tuinbouwbedrijven zo verscheiden is, is er in het onderwijs ook knowhow inzake biologische opleidingstechnieken nodig.

In het vorige strategisch plan biologische landbouw 2008-2012 is het kennisbronplatform biologische landbouw (een digitaal leerplatform) ontwikkeld en bekendgemaakt voor docenten van het **hoger landbouwonderwijs**. In het nieuw strategisch plan 2013-2017 wordt de mogelijkheid bekeken om het kennisbronplatform idealiter te linken aan NOBL zodat het voor iedereen én makkelijker toegankelijk wordt. Verdere kennisuitwisseling met het hoger landbouwonderwijs kan gebeuren via NOBL waarin ook instellingen vanuit het hoger landbouwonderwijs deel kunnen uitmaken. NOBL en CCBT kunnen een belangrijke rol spelen in het aanreiken van onderwerpen voor master- en bachelorproeven en voor onderzoeksprojecten binnen de onderwijsinstellingen. Op deze manier wordt samenwerking en uitwisseling tussen sector, onderzoek en onderwijs bewerkstelligd.

2.2 ONDERSTEUNENDE DOELSTELLING (OD) 2: STIMULEREN VAN DE VRAAG VAN DE CONSUMENT EN SENSIBILISATIE VAN DE BURGER

Een afgestemde communicatie, sensibilisering en educatie naar de consument zijn nodig met het oog op een verdere toename van de vraag van de consument. Het stimuleren van de vraag bij de consument blijft belangrijk om de consumptie van biologisch voedsel te bevorderen en op deze manier een duurzame groei en een evenwichtige marktontwikkeling in de biologische landbouw te kunnen realiseren.

2.2.1 Het aankoopgedrag beïnvloeden door communicatie en gerichte marketing

Het stimuleren van de vraag vanuit de consument gebeurt door de vraag naar alle biovoeding te verruimen en te intensifiëren binnen een brede doelgroep van minder frequente biokopers (verhogen van de gemiddelde aankoopfrequentie en daardoor de omzet verhogen; verschuiving van light (sporadische) kopers naar medium en van medium naar heavy kopers).

De consument wordt hierbij geïnformeerd over en bewuster gemaakt van de meerwaarden van de biologische landbouw, met name op het gebied van milieubescherming, dierenwelzijn, behoud van het platteland en de ontwikkeling van plattelandsgebieden. Duidelijke informatie wordt gegeven over de redenen om biologische producten te gebruiken en waarvoor deze producten staan. De fundamentele betekenis van bioproducten wordt vanuit een positieve invalshoek benaderd. Ook aspecten als de wettelijke basis van bio, de verplichte controle, de herkenbaarheid, enz. moeten deel uitmaken van de communicatie naar de consument. Naast **generieke bio-communicatie** is er ook vanuit de sector behoefte aan **productspecifieke communicatie**. In de mate van het mogelijke wordt deze communicatie afgestemd op de sectoren waarin al veel omschakeling is gebeurd. Bioproducten van bij ons met een lage ecologische voetafdruk zullen worden gepromoot en herkenbaar gemaakt worden in de winkelrekken (zowel in de korte keten als de grote handel- en distributiekanaal), ook gezien de toenemende interesse van de consument in de herkomst van voeding en lokale voedselsystemen.

Er zijn hierbij verschillende spelers (VLAM, Velt, BioForum ...) die deze verschillende aspecten van communicatie en marketing op zich nemen; onderlinge **samenwerking** en **afstemming** zijn noodzakelijk.

2.2.2 Het aankoopgedrag beïnvloeden door sensibilisering en educatie

Sensibilisering en educatie naar de burger zijn naast communicatie en gerichte marketing ook noodzakelijk om het aankoopgedrag van de consument te beïnvloeden. Aan de keuze als consument voor biologische producten gaat een proces vooraf: een proces dat de attitude, het concrete gedrag van de consument langzaam aan verandert. Juist omdat attitude en gedrag niet in 1-2-3 veranderen, is een aanpak op lange termijn en een continu leerproces nodig. Daarvoor zijn, nu, en in de toekomst sensibiliserings- en educatieve methodieken en modellen over biologische voeding – binnen een breder kader van ecologische voeding – blijvend nodig.

Ook hier zijn verschillende spelers actief op het gebied van sensibilisering en educatie (VLAM, Velt, BioForum ...); onderlinge **samenwerking** en **afstemming** zijn noodzakelijk.

A close-up photograph of a woven basket filled with fresh red onions. The onions have a deep red, slightly wrinkled skin and some have their green stems still attached. The basket's wicker texture is visible in the upper left corner. A small white label is attached to one of the onions in the lower right quadrant.

✓
Growth by
Summer 42
1014 AG Groschenbeck
Tel: 0228 513386
Fax: 0228 518027

UITVOERING VAN HET STRATEGISCH PLAN BIOLOGISCHE LANDBOUW

Voor de uitvoering van het strategisch plan biologische landbouw voor de periode 2013-2017 wordt principieel een budget nagestreefd in de grootteorde van 3 miljoen euro/jaar bij constant beleid en voor zover dit past binnen het kader van de begrotingsopmaak die jaarlijks dient goedgekeurd te worden door de Vlaamse regering.

De organisaties die zetelen in de strategische stuurgroep en actieve bredere betrokkenen engageren zich om binnen hun structuren het nodige te organiseren om een bijdrage te leveren tot het realiseren van de doelstellingen en ambities.

AFKORTINGEN

AMS	Afdeling Monitoring en Studie
BBN	Biobedrijfsnetwerken
BzB	Bio zoekt Boer
Bzk	Bio zoekt Keten
CCBT	Coördinatiecentrum praktijkgericht onderzoek en voorlichting voor de biologische teelt
COMEOS	Belgische federatie voor de handel en diensten
CORE organic	Coördination Research Organic Agriculture
EIP	Europees Innovatiepartnerschap
ERA NET	European Research Area Network
FEVIA	Federatie Voedingsindustrie in België
FIT	Flanders Investment & Trade
GfK	Growth for Knowledge
ggo	Genetisch gemodificeerd organisme
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
INAGRO	Onderzoek en advies in land- en tuinbouw
IWT	(Agentschap voor) Innovatie door Wetenschap en Technologie
KD	Kerndoelstelling
LMN	Landbouwmonitoringsnetwerk
NOBL	Netwerk Onderzoek Biologische Landbouw en Voeding
OD	Ondersteunende doelstelling
PCFruit	Proefcentrum voor Fruitteelt
PCG	Provinciaal Proefcentrum voor de groenteteelt Oost-Vlaanderen
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
PIBO	Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs
PPK	Provinciaal Proefcentrum voor Kleinfruit
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats
Velt	Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds

BRONNENLIJST

- “De biologische landbouw in 2011” (Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Samborski V. & Van Belleghem L., 2012)
- “Deelname van biolandbouwers aan het landbouwmonitoringsnetwerk” (AMS, oktober 2012)
- “IFOAM pakt uitdagingen van bioveehouderij aan tijdens tweede Veeteelt Conferentie” (Verslag BioForum september 2012)
- “Innovatiepartnerschappen: nieuwe voorstellen op het gebied van grondstoffen, landbouw en gezond ouder worden moeten het Europees concurrentievermogen aanwakkeren” (Europa press releases, februari 2012)
- “Input voor het nieuw strategisch plan biologische productie 2013-2017” (Boerenbond, BioForum, Algemeen Boerensyndicaat, 12 juli 2012)
- “Met het biokennisnetwerk landbouw en voeding naar een innovatieve en kwaliteitsvolle biosector in Vlaanderen” (NOBL, CCBT, Biobedrijfsnetwerken, november 2011)

